

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr. 1a-92/2024
Central
Popescu

Judecătoria Bălți sediul
Judecător: Marcel

DECIZIE În numele Legii

04 iunie 2024

mun. Bălți

Colegiul penal al Curții de Apel Bălți,

În componența sa:

Președintele ședinței, judecătorul:

Ion Talpa

Judecătorii:

Oxana Mironov și Svetlana Șleahțiuki

Grefier

Valeria Dioneac

Cu participarea:

Procurorul

Inga Pascari

Avocatului

Veaceslav Negru

a judecat în ședință publică în ordine de apel, apelul inculpatului Fîntîna Roman și apelul avocatului Veaceslav Negru în interesele inculpatului Fîntîna Roman declarate împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023, în cauza penală privind condamnarea lui:

Fîntîna Roman *****, a.n.*****, cod numeric personal: *****, originar și domiciliat în ***** concubinaj, un copil minor la întreținere, nesupus serviciului militar, cetățean al RM, angajat în câmpul muncii la SRL ”*****”, anterior judecat prin:

- sentința Judecătoriei Bălți (sediul central) din 27.09.2021 în baza art.190 alin.(1) Cod penal, iar în baza art.84 alin.(4) Cod penal pentru concurs de infracțiuni inculpatului i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu suspendarea executării acesteia pe o perioadă de probațiune de 3 ani, sentință casată prin Decizia Curții de Apel Bălți din 15.06.2022, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă în baza art.84 alin.(4) Cod penal pentru concurs de infracțiuni, sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis;

în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 190 alin. (1), 190 alin. (1), 190 alin. (1) Cod penal,-

Termenul de examinare a cauzei:

În instanța de fond: 27.05.2021-23.11.2023;

În instanța de apel: 06.03.2024-04.06.2024.

Procedura de citare legală executată.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținând cont de argumentele apelului, materialele cauzei, opiniile participanților la proces, pentru expunere asupra apelului Colegiul penal,-

a constatat:

Soluția și argumentele instanței de fond:

Prin sentința Judecătoriei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023, Fîntîna Roman a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) luni (*pe episodul cu partea vătămată Pătrașcu Dumtru*).

Fîntîna Roman, s-a recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) luni (*pe episodul cu partea vătămată Grinciuc Dmitri*).

Fîntîna Roman, s-a recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de 190 alin. (1) Cod penal și în baza acestei legi, i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 10 (zece) luni (*pe episodul cu partea vătămată OCN „Credit 2 All,, SRL*).

În temeiul art.84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, s-a stabilit lui Fîntîna Roman ***** pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 1 (un) an și 10 (zece) luni.

Conform prevederilor art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin prezenta sentință și prin Decizia Curții de Apel Bălți din 15.06.2022, s-a stabilit inculpatului Fîntîna Roman ***** pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe termen de 4 (patru) ani și 10 (zece) luni.

În temeiul art. 72 alin. (3) Cod penal, pedeapsa închisorii inculpatului Fîntîna Roman ***** de executat în penitenciar de tip semiînchis.

Termenul executării pedepsei cu închisoare aplicată în privința lui Fîntîna Roman ***** urmează a fi calculat din momentul reținerii lui.

S-a înlocuit măsura preventivă, obligațiunea de nepărăsire a țării aplicată inculpatului Fîntîna Roman ***** prin încheierea din 30.11.2021, cu arest preventiv, ce se va menține până la intrarea în vigoare a sentinței, cu menținerea măsurilor de căutare a inculpatului.

S-a încasat din contul inculpatului Fîntîna Roman ***** în beneficiul OCN „Credits 2 All” prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 6500 (șase mii cinci sute) lei.

S-a încasat din contul inculpatului Fîntîna Roman ***** în beneficiul lui Grinciuc Dmitrii prejudiciul material cauzat prin infracțiune în mărime de 3200 (trei mii două sute) lei.

Corpul delict, recipisa ridicată la 07.05.2021 de la partea vătămată Grinciuc Dmitrii recunoscută prin ordonanța din 23.04.2021 (f.d.16), a se păstra la materialele cauzei pe toată durata păstrării acesteia.

Corpurile delict, copiile contractelor de creditare nebanară încheiate între Gușan Vitalie și OCN „Credit 2 All” SRL recunoscute prin ordonanța din 25 mai 2021 (f.d.58), a se păstra la materialele cauzei pe toată durata păstrării acesteia.

Pentru a pronunța sentința, prima instanță, *in fapt*, a constatat că, Fîntîna Roman la 18 ianuarie 2021, aflându-se în mun. Bălți pe str. Ștefan cel Mare, în preajma imobilului nr.48, urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin inducerea în eroare a cet. Grinciuc Dmitrii Gheorghe prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, determinată de comportamentul dolosiv sau viclean și folosindu-se și de încrederea acordată, sub pretextul facilitării angajării cet. Grinciuc Dmitrii Gheorghe în calitate de șofer de rută internațională a pretins și însușit de la Grinciuc Dmitrii Gheorghe suma de 3200 lei și până la momentul de față nu i-a restituit mijloacele financiare și nici nu și-a onorat obligațiunea de a-l angaja în calitate de șofer de rută internațională, mijloace financiare pe care le-a folosit în interese personale, cauzându-i astfel părții vătămate Grinciuc Dmitrii Gheorghe o daună materială în proporții considerabile în sumă totală de 3200 lei.

Prin acțiunile intenționate Fîntîna Roman a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal cu următoarele semne calificative: *escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile*

Tot el, la 02 aprilie 2021 în perioada de timp de la ora 07:30 până la ora 17:00, în timp ce se afla în preajma autogării care este amplasată pe str.Ștefan cel Mare nr.2 din mun.Bălți, acționând cu scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a persoanei prin prezentarea ca adevărată a unor fapte mincinoase, acționând cu intenție directă, dându-și seama de caracterul ilegal al acțiunilor sale, prevăzând urmările prejudiciabile și dorind conștient survenirea acestora, sub pretextul de a-și rezolva problemele personale s-a apropiat de cunoscutul său Pătrașcu Dumitru, cerându-i telefonul acestuia de model „Samsung M21” de culoare verde cu numerele de IMEI1: 353281972792666 și imei2:354315152792663 la prețul de 4000 lei, care era încorporat în husă de

culoare neagră la prețul de 250 lei. Ca urmare, primind în posesie telefonul respectiv, Fîntînă Roman a părăsit locul comiterii infracțiunii plecând într-o direcție necunoscută, iar ulterior a înstrăinat telefonul obținut ilegal la lombardul „Avans-Expres SRL”, la prețul de 1500 lei, cauzându-i proprietarului Pătrașcu Dumitru, daune în proporții considerabile în sumă totală de 4250 lei.

Prin acțiunile intenționate Fîntînă Roman a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal cu următoarele semne calificative: *escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile*

Tot el, la 11 aprilie 2021 aflându-se în mun. Bălți pe str. Ștefan cel Mare 76 „A”, în incinta Organizației de creditare nebancară „Credits 2 All” SRL și urmărind scopul dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane și dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, acționând cu intenție directă îndreptată la atingerea scopului stabilit, prin inducerea în eroare a Organizației de creditare nebancară „Credits 2 All” SRL prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, determinată de comportamentul dolosiv sau viclean, sub pretextul obținerii unui credit, a prezentat angajatului organizației buletinul de identitate pe numele lui Gușan Vitalie și ilegal a obținut un credit în sumă de 3000 lei, după care la 12 aprilie 2021, în aceleași circumstanțe, prin inducerea în eroare a Organizației de creditare nebancară „Credits 2 All” SRL, sub pretextul obținerii unui credit, a prezentat angajatului organizației buletinul de identitate pe numele lui Gușan Vitalie și ilegal a obținut un credit în sumă de 3500 lei, cauzând astfel părții vătămate OCN „Credits 2 All” SRL o daună materială în proporții considerabile în sumă totală de 6500 lei.

Prin acțiunile intenționate Fîntînă Roman a comis infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (1) Cod penal cu următoarele semne calificative: *escrocheria, adică dobîndirea ilicită a bunurilor altei persoane prin inducerea în eroare a unei sau a mai multor persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase, care a produs daune considerabile*

Solicitările apelantului:

La data de 19 februarie 2024, sentința instanței de fond a fost contestată de către inculpatul Fîntînă Roman prin care a soliciat repunerea în termenul legal de contestare, admiterea cererii de apel, casarea parțială a sentinței instanței de fond potrivit modului primei instanței, emiterea unei noi soluții, considerând în mod just aplicarea în privința sa pentru infracțiunile încriminate a unei pedepsei non-privativă de libertate, dat fiind că este prea dură, sau încetarea cauzei penale în legătură cu împăcarea părților sau în legătură cu Legea nr.243 din 24.12.2021 cu

privire la Amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-cea de la proclamarea independenței RM.

În motivarea cererii de apel, inculpatul a menționat faptul că, la data de **31 ianuarie 2024**, apelând la serviciile avocatului Negru Veaceslav, a fost adus la cunoștință cu faptul pronunțării pe numele său a unei sentințe de condamnare de către Judecătoria Bălți sediul Central la data de **23 noiembrie 2023**, în baza comiterii unui concurs de infracțiuni prevăzute de art. 190 alin. (1) Cod penal.

Susține inculpatul că, de o perioadă de timp îndelungată se află peste hotarele RM, nu a știut despre faptul că pe rolul Judecătoriei Bălți s-a examinat o cauză penală pe trei capete de învinuire. În cadrul prezentei cauze, apărătorul Negru Veaceslav i-a comunicat că în calitate de apărător în prima instanță a participat avocatul Mariana Ciubara cu care nu se cunoaște și nu i-a adus la cunoștință despre sentința nominalizată, din care considerente solicită de a fi repus în cadrul termenului legal de contestate.

De asemenea, la data de 28 martie 2024, sentința instanței de fond a fost contestată de către avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîină Roman prin care a solicitat repunerea în termenul legal de contestare, admiterea cererii de apel, casarea parțială a sentinței instanței de fond, rejudecarea cauzei potrivit modului primei instanței cu aplicarea față de inculpatul Fîntîină Roman pe capetele de învinuire a infracțiunile prevăzute de art.art. 190 alin. (1); 190 alin. (1); 190 alin. (1) Cod penal, a unei pedepse neprivative de libertate sau încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, cu dispunerea executării pedepsei aplicate față de inculpatul Fîntîină Roman conform sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 27 septembrie 2021 și a deciziei Curții de Apel Bălți din 15 iunie 2022 -separat.

În susținerea poziției sale, apărătorul a menționat că, la data de 31 ianuarie 2024 în urma discuției cu inculpatul Fîntîină Roman i-a comunicat că, în privința sa de către Judecătoria Bălți sediul Central la 23 noiembrie 2023 a pronunțat sentință de condamnare, cu executare reală sub formă de închisoare pe un termen de 4 (patru) și 10 (zece) luni, respectiv încasarea acțiunilor civile înaintate de către părțile vătămate.

Astfel, în urma acțiunilor în derularea semnării contractului de acordare a asistenței juridice și a mandatului avocatului, la data de 25.03.2024 a prezentat instanței de apel mandatul avocatului, tot odată a făcut cunoștință cu materialele cauzei nominalizate.

Urmare celor expuse, subliniază avocatul că, în pofida faptului că, inculpatul Fîntîină Roman se afla înafara țării, la moment întreprinde măsuri îndreptate spre recuperarea prejudiciului cauzat părților vătămate și tranzacționarea poziției cât privește iertarea acestuia pentru infracțiunile comise, împăcarea sa cu părțile vătămate, astfel încât instanța de apel în urma cererilor depuse de către ele să

dispună încetarea cauzei penale în legătură cu împăcarea părților pe marginea celor trei capere de învinuire.

Argumentele părților:

La judecarea cauzei în ordine de apel, avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntînă Roman a pledat pentru repunerea în termenul legal de declararea a apelului, admiterea lui ca fiind întemeiat, casarea soluției instanței de fond, rejudecarea cauzei cu emiterea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, cu încetarea cauzei penale în legătură cu împăcarea părților în condițiile în care părțile vătămate în prezenta speță au depus cerere prin care au confirmat recuperarea prejudiciului material inclusiv încetarea cauzei penale în legătură cu împăcarea părților.

Inculpatul Fîntînă Roman, fiind citat despre data, ora și locul examinării cauzei, în ședința de judecată în instanța de apel nu s-a prezentat, tot aici este de menționat că examinarea cauzei penale a avut loc în procedură generală în lipsa inculpatului Fîntînă Roman, fiind în acest sens prin încheierea Judecătoriei Bălți sediul Central din 30 noiembrie 2021 (f.d.94-95, Vol.II), aplicat ultimului măsura preventivă – obligarea de nepărsirea țării pe un termen de 60 zile cu anunțarea sa în căutare, ulterior la data de 23 decembrie 2021, de către IP Bălți a fost dosar de căutare nr.2021040624, însă până la moment nu a fost posibil de stabilit locul aflării acestuia. (f.d.104, vol.II).

Astfel, examinând chestiunea privind examinarea cauzei în lipsa inculpatului, în temeiul alin. (6) art. 321 coroborat cu alin. (5) art. 412 Cod de procedură penală, constatând că inculpatul s-a eschivat de a se prezenta atât în fața primei instanța cât și în procedura apelului, Colegiul penal ținând cont de opinia participanților la proces a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

În susținerea poziției date, Colegiul reține că posibilitatea soluționării cauzei în lipsa inculpatului este recunoscută și prin Rezoluția nr. 75 (11) a Consiliului Europei, privind criteriile ce trebuie respectate în cazul în care o persoană este judecată în lipsă.

Astfel, în criteriul nr. 9 se statuează că, persoana condamnată în lipsă ar trebui să aibă dreptul de a judeca din nou dacă dovedește faptul că absența sa de la judecata inițială este datorită unor cauze independente de voința sa și că nu a avut posibilitatea de a înștiința instanța. În aceste circumstanțe se reține că nici reglementările internaționale și nici cele interne nu impun admiterea unei cereri de rejudecare în cazul unei persoane condamnate în lipsă, impunându-se verificarea faptului dacă aceasta s-a sustras sau nu de la judecată. A interpreta altfel dispozițiile legale ar însemna a recompensa sustragerea de la soluționarea cauzei și a da posibilitatea condamnatului să se prevaleze de propria sa culpă, legitimând astfel un abuz de drept procesual.

De asemenea se atenționează asupra faptului că, de la regula prezenței inculpatului la soluționarea cauzei se admit și excepții, atunci când asigurarea acestei condiții ar conduce la amânarea nejustificată a procedurii, mai ales dacă inculpatul are o culpă în absența sa.

Instanța de apel reține că, în cazul *Kattan v. România* (21.01.2014), Curtea Europeană a adoptat o decizie de inadmisibilitate, cu respingerea ca vădit nefondată a plângerii privind violarea art. 6 CEDO, întrucât instanța și-a îndeplinit obligația pozitivă de a face demersuri pentru a asigura prezența inculpatului în instanță.

Prin urmare, Curtea a considerat că reclamantul a contribuit în mare măsură la crearea unei situații, în care în mod rezonabil a putut prevedea consecințele comportamentului său – examinarea cauzei în lipsa sa. În ipoteza în care o persoană a avut cunoștință despre desfășurarea judecății și cu toate acestea nu s-a prezentat în fața instanțelor, este vorba despre o conduită procesuală culpabilă persoanei.

În asemenea circumstanțe, Colegiul penal consideră în mod corespunzător examinarea cauzei în procedura apelului în lipsa inculpatului Fîntînă Roman fără a fi lezat dreptul său la un proces echitabil inclusiv dreptul la apărare, ca urmare a faptului că pe caz sau întreprins măsuri rezonabile în vederea depistării acestuia, însă inculpatul în prezenta speță a avut un comportament deviant asupra normelor juridice de conduită procesuală, manifestat prin renunțarea vădită la exercitarea dreptului său de a apărea în fața instanței, eschivându-se, astfel, intenționat de la judecarea cauzei în ordine de apel, fapt ce ținând cont de aceste împrejurări Colegiul penal a dispus examinarea cauzei în lipsa sa.

La judecarea cauzei în ordine de apel, procurorul Inga Pascari a solicitat respingerea apelului ca fiind nefondat, păstrând fără modificări sentința atacată, pe care o apreciază drept una motivată, ultimul anterior a fost condamnat, nu și-a făcut concluziile de rigoare și din nou a comis un concurs de fapte penale, astfel unica soluție în vederea corectării lui se va realiza doar privat de libertate.

Aprecierea instanței:

Audiind opiniile participanților la proces, cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, Colegiul penal ajunge la concluzia de a fi respins apelul suplimentar depus de avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntînă Roman, ca fiind depus peste termen, iar cel depus de către inculpatul Fîntînă Roman de a fi repus în termenul legal de contestare cu respingerea acestuia ca fiind nefondat, menținând sentința instanței de fond, din următoarele considerente:

Cu întâietate, instanța de apel se va expune preliminar apelului suplimentar depus de către avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntînă Roman:

Pe fonul dat, Colegiul penal reține, că conform art. 402 Cod de pr. penală, alin. (5) *dacă inculpatul declară apel în termen și își înlocuiește apărătorul, noul apărător, în termen de 15 zile de la data primirii de către parte a copieii apelului declarat, poate declara apel suplimentar pentru inculpat, în care poate invoca motive adăugătoare de apel.*

La caz, Colegiul penal a reținut că, sentința de condamnare în privința inculpatului Fîntîna Roman în comiterea infracțiunii prevăzute de art.art. 190 alin. (1), 190 alin. (1), 190 alin. (1) Cod penal a fost pronunțată integral la data de 23 noiembrie 2023.

Din materialele cauzei se constată cu certitudine că, pe parcursul examinării cauzei penale în fond inculpatul a fost asistat de către avocatul Mariana Ciubara, care a fost desemnat prin prisma prevederilor art. 70 Cod de pr. penală.

La fel se constată cert că, în termenul legal avocatul Mariana Ciubara în interesele inculpatului Fîntîna Roman nu a contestat sentința Judecătoreiei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023.

Subsecvent, instanța de apel reține că, ulterior parvenirii cauzei penale pe rolul instanței de apel, la data de 31 ianuarie 2024 inculpatul Fîntîna Roman a încheiat contractul de asistență juridică cu avocatul Negru Veaceslav, fapt ce se deduce cu certitudine din mandatul avocațional anexat la materialele cauzei. (f.d.198, vol.II).

Concomitent instanța de recurs relevă că, legalitatea sentinței Judecătoreiei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023, a fost contestată cu apel suplimentar de către avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîna Roman la data de 28 martie 2024, adică peste termen.

Distinct de cele menționate, instanța de apel relevă că, deși avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîna Roman la depunerea cererii de apel suplimentar a solicitat inclusiv repunerea în termenul legal de contestare a soluției instanței de fond, însă este de subliniat că, în susținerea temeiniciei cerinței de repunere în termenul de atac nu a invocat careva motive obiective în sensul solicitat.

Or, careva date obiective referitor la imposibilitatea reală de a ataca în termen soluția judecătorească, ce ar permite repunerea termenului de atac, n-au fost anexate la soluționarea lui în apel.

Prin urmare, Colegiul penal ține a menționa că, dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut. Acesta poate fi limitat. Limitările accesului la un tribunal trebuie să fie prevăzute de lege, să urmărească un scop legitim și să fie proporționale, pentru a nu fi afectată însăși esența dreptului. Această afirmație este valabilă și pentru normele de natură procedurală care stabilesc termene în interiorul cărora persoanele ar putea formula o contestație (Marc Brauer v. Germania, 1 septembrie 2016, § 36).

Într-o altă ordine de idei, Colegiul penal consideră că, avocatul Negru Veaceslav fiind conștient că a încheiat contract de asistență juridică cu inculpatul Fîntîna Roman, urma să depună toată diligența în vederea realizării drepturilor inculpatului de acces la justiție, or, conform art. (1) al Legii cu privire la avocatură, avocatul este persoana calificată și abilitată, care potrivit legii trebuie să pledeze și să acționeze în numele clienților săi, să practice dreptul, să apară în fața unei instanțe judecătorești sau să consulte și să reprezinte în materie juridică clienții săi, acțiuni însă omise că către acesta.

În acest sens, instanța de apel notează că, termenul de apel este un termen procesual legal, durata lui fiind stabilită prin lege. El este absolut și are caracter imperativ, adică depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar dacă totuși apelul a fost declarat după expirarea termenului, el urmează a fi respins ca tardiv, cu excepția când întârzierea a fost determinată de motive întemeiate.

Reieșind din prevederile art. 402 alin. (5) Cod pr. penală, Colegiul penal notează că, în speță termenul de declarare apelului suplimentar pentru avocatul Igor Țurcanu urmează a fi calculat începând cu data de 01 februarie 2024 și care a expirat la data de 16 februarie 2024 inclusiv, însă cererea de apel suplimentar a fost depusă tocmai la 28 martie 2024 (f.d.200-208, vol.II).

Astfel, art. 230 alin. (1) și (2) Cod de pr. penală, prevede că, termene în procesul penal sînt intervale de timp în cadrul cărora, sau după expirarea cărora pot fi efectuate acțiuni procesuale conform prevederilor prezentului cod. În cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Potrivit prevederilor art. 231 alin. (3) Cod de pr. penală, raportate la explicațiile din pct. 6.5 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „Cu privire la practica judiciară despre judecarea cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările și completările ulterioare, se specifică că la calcularea termenului de apel se aplică sistemul de unități libere (zile libere) cu posibilitatea prelungirii termenului până la prima zi lucrătoare, dacă acesta urmează să se sfârșească într-o zi nelucrătoare. Totodată, la calcularea termenului de apel, nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește.

Respectiv, potrivit rigorilor legii procesual-penale, avînd caracter de garanție egală pentru toate părțile interesate, în sensul dispozițiilor art. 20 din Constituția Republicii Moldova, ca rațiune, satisfacerea imperativului disciplinării activității procesuale prin stabilirea unor termene peremptorii, se impune obligația îndeplinirii în termen a actelor de procedură, sub sancțiunea decăderii din

exercițiul dreptului. Ca atare, neexecutarea în termen a unui drept procesual, conform sancțiunii menționate, duce la pierderea acestuia.

Subsidiar, Colegiul penal reiterează că, prin admiterea unui apel tardiv și poziționarea uneia dintre părțile procesului penal pe o treaptă mai avantajoasă decât cealaltă parte, se încalcă vădit principiul egalității armelor, care inter alia prevede că fiecare parte trebuie să beneficieze de o posibilitate rezonabilă de a prezenta cauza sa în condiții care să nu-i plaseze într-o situație dezavantajoasă în raport cu partea adversă.

În cele din urmă se notează că, aplicarea regulilor privind termenele de procedură este susceptibilă de a încălca principiul egalității armelor și a securității raporturilor juridice, în general, în măsura în care fiecare dintre părți nu se vor bucura de aceleași mijloace pentru a prezenta argumentele sale în fața unei instanțe (a se vedea în acest sens, Varnima Corporation International S.A. contra Greciei, nr.48906/06, §27, 28 mai 2009; Ben Naceur contra Franței, nr.63879/00, §32, 3 octombrie 2006; Wynen contra Belgiei, nr.32576/96, §32 CEDO 2002-VIII).

Așadar, raportând materialele cauzei la textele de procedură penală indicate mai sus și statuările din jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului Colegiul penal reține că, în speța discutată termenul de declarare a apelului suplimentar a fost omis de către apărătorul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîna Roman, din circumstanțe care sunt imputabile acestora și nicidecum instanței de judecată.

Prin urmare se conchide că, apelul suplimentar declarat de apărătorul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîna Roman, împotriva sentinței Judecătoreiei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023, nu se încadrează în termenul legal, fiind depus tardiv, iar careva motive ce au determinat omiterea termenului de atac nu sau invocat, astfel repunerea apelului suplimentar al apărătorului inculpatului în termen în prezenta speță ar echivala cu avantajarea unei părți în defavoarea alteia, prin extinderea termenului legal de prescripție și revizuire a hotărârii judecătorești, ceea ce în accepțiunea CtEDO (hotărârea Ghirea versus Republica Moldova) urmează a fi interpretat ca încălcare a principiilor securității juridice, cât și a egalității armelor, ceea ce duce la violarea art. 6 CEDO.

În conformitate cu recomandările oferite de Plenul Curții Supreme de Justiție în pct. 14.1 din Hotărârea nr. 10 din 24 decembrie 2010 „Pentru modificarea și completarea Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12.12.2005 „*Cu privire la practica examinării cauzelor penale în ordine de apel*”, în cazul în care apelul este tardiv, judecata nu mai are loc, întrucât instanța de apel nu a fost sesizată în conformitate cu legislația.

Astfel, instanța nu se va expune asupra motivelor invocate de avocatul Negru Veaceslav în cererea de apel și ședința de judecată.

În consecința celor expuse supra, Colegiul penal ajunge la concluzia că, apelul suplimentar al avocatului Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîină Roman declarat împotriva sentinței Judecătoreiei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023 urmează a fi respins ca fiind depus peste termen.

Poziția instanței de apel asupra apelului de depus de către inculpatul Fîntîină Roman:

Cu titlu preliminar, Colegiul penal relevă că, potrivit art. 400 alin. (1) Cod de procedură penală, sentințele pot fi atacate cu apel în vederea unei noi judecări în fapt și în drept a cauzei, cu excepția sentințelor pronunțate de către instanțele judecătorești privind infracțiunile pentru a căror săvârșire legea prevede exclusiv pedeapsă non-privativă de libertate.

Potrivit art. 402 alin. (1) Cod de procedură penală, termenul de apel este de 15 zile de la data pronunțării sentinței integrale, dacă legea nu dispune altfel.

Conform art. 403 alin. (1) Cod de procedură penală, apelul declarat după expirarea termenului prevăzut de lege este considerat ca fiind făcut în termen dacă instanța de apel constată că întârzierea a fost determinată de motive întemeiate, iar apelul a fost declarat în cel mult 15 zile de la începerea executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Potrivit art. 404 alin. (1) Cod de procedură penală, participantul la proces care a lipsit atât la judecarea, cât și la pronunțarea sentinței și nu a fost informat despre adoptarea sentinței poate declara apel și peste termen, dar nu mai târziu de 15 zile de la data începerii executării pedepsei sau încasării despăgubirilor materiale.

Potrivit apelului depus de către inculpatul Fîntîină Roman, instanța de apel constată că, examinarea cauzei penale de învinuire a subiectului activ al infracțiunii a avut loc în lipsa acestuia, fiind astfel anunțat în căutare, respectiv verdictul judiciar pronunțat la data de 23 noiembrie 2023 a fost remis în adresa domiciliului inculpatului din satul Heciul Nou, r-ul Sîngerei, însă reieșind din lucrările cauzei s-a constatat aflarea sa peste hotarele RM, aflând despre soluția sa prin intermediul avocatului Negru Veaceslav abia la data de 31 ianuarie 2024, iar la data de 07 februarie 2024 prin intermediul poștei Republicii Franceze a depus cerere de apel împotriva sentinței Judecătoreiei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023. (f.d.192, vol.II).

În asemenea circumstanțe, în lipsa datelor obiective ce ar confirma momentul recepționării copiei sentinței Judecătoreiei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023 de către inculpatul Fîntîină Roman, iar ultimul susține că a aflat despre sentința contestată la 31 ianuarie 2024 și cererea de apel a depus-o 07 februarie 2024, Colegiul penal consideră că termenul de depunere a apelului a fost omis din motivele întemeiate și apelul urmează a fi repus în termen.

Cu privire la fondul cauzei, Colegiul își întemeiază soluția adoptată în temeiul art. 415 alin.(1) pct.1 lit.c) Cod de pr. penală conform căruia, (1) instanța de apel,

judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: respinge apelul ca fiind nefondat;

La fel, Colegiul reține și dispozițiile art. 414 alin.(1) Cod de pr.penală, potrivit cărora instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii contestate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor cauzei penale și oricăror noi probe prezentate instanței de apel.

Astfel, pentru a se pronunța în sensul celor constatate, Colegiul reține, că apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, prevede posibilitatea unei noi aprecieri a probelor administrate în fața primei instanțe. În cadrul judecării cauzei în ordine de apel, fiind posibilă cercetarea suplimentară a probelor administrate de prima instanță (care pot fi, de asemenea, apreciate în mod diferit), precum și administrarea oricăror probe noi, instanța de apel urmând să adopte una din soluțiile pe care le poate pronunța prima instanță, apreciind temeinicia sau netemeinicia învinuirii sau dispunând, după caz, condamnarea, achitarea inculpatului sau încetarea procesului penal.

Totodată, *chestiunile de fapt* asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sunt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art.101 Cod de procedură penală.

În ce privește *chestiunile de drept* pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată, cu rejudecarea cauzei.

Astfel, concluzia Colegiului rezultă din corectitudinea aplicării de către instanță pe parcursul judecării cauzei a normelor legislației procesual-penale, ce se referă la examinarea obiectivă, multilaterală și completă a cauzei penale cu respectarea principiului nemijlocirii, oralității și contradictorialității procesului penal (art. 314 Cod pr. penală); fiind în acest sens întreprinse toate măsurile legale în vederea asigurării prezenței lui Fântîna Roman în cadrul ședinței de judecată, ulterior fiind în acest sens anunțat în căutare (art. 321 alin. (2) pct.1) Cod de pr.penală); în limita învinuirii formulate în rechizitoriu (art. 325 alin. (1) Cod pr. penală); cu verificarea tuturor împrejurărilor de fapt și constatarea certă a aspectelor de drept importante pentru justa soluționare a cauzei, printr-o cercetare amplă a probelor administrate de către organul de urmărire penală, cărora li s-a dat

o apreciere obiectivă din punct de vedere al pertinenței, utilității, veridicității, concludenței și coroborării reciproce (art. art. 100-101 Cod pr. penală), cu expunerea lor nemijlocită în conținutul p/v al ședinței de judecată, servind obiect de examinare în cadrul cercetărilor judecătorești și statuarea la baza sentinței adoptate, motivare pe care instanța de apel o acceptă și pentru a evita repetări inutile o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

De rând cu aceasta, Colegiul penal menționează că, prezenta cauză penală în instanță de fond a avut loc în procedură generală, dat fiind că, inculpatul Fîntîna Roman în ședințele de judecată avute loc în prima instanță nu s-a prezentat, iar prin încheierea Judecătoriei Bălți sediul Central din 30 noiembrie 2021 (f.d.94-95, vol.II) a fost anunțat în căutare, iar la data de 23 decembrie 2021 de către IP Bălți a fost pornit dosar de căutare nr. 2021040624 (f.d.104, vol.II).

Rezumând cele menționate se constată că, pe parcursul examinării cauzei în instanța de fond s-au întreprins toate măsurile de asigurare a prezenței inculpatului Fîntîna Roman în ședința de judecată, însă acestea nu s-au soldat cu rezultate pozitive, în temeiul alin. (6) art. 321 Cod de pr. penală, constatând că inculpatul se eschivează de la instanța de judecată, prima instanță întemeiat a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia.

De rând cu aceasta, Colegiul penal conchide că, analizând conținutul apelului formulat de către inculpatul Fîntîna Roman, acesta obiectează doar în latura pedepsei, pledând astfel pentru aplicarea unei pedepsei mai blânde non-privative de libertate, sau încetarea cauzei penale în legătură cu împăcarea părților sau prin prisma Legii cu privire la Amnistie nr.243 din 24.12.2021.

În atare împrejurări, Colegiul penal conchide că, odată ce partea apărării nu a obiectat asupra soluției de condamnare, verdictul instanței de fond privind constatarea prin prisma probelor administrate în acțiunile lui Fîntîna Roman a infracțiunii prevăzute la art. art. 190 lin. (1); 190 alin. (1); 190 alin. (1) Cod penal, este corectă, fiind bazată pe împrejurările de fapt și aspectele de drept, cărora li s-a dat o apreciere obiectivă pe parcursul soluționării cazului.

Drept urmare, constatând temeinicia concluziei judiciare referitor la faptele reținute în acțiunile lui Fîntîna Roman cu încadrarea lor juridică corectă în aspectul legii penale, precum și ținând cont de limita cerințelor expuse în ordine de apel de către partea apărării care a pledat doar asupra aplicarea unei pedepsei mai blânde non-privativă de libertate, sau încetarea cauzei penale în legătură cu împăcarea

părților sau prin prisma Legii cu privire la Amnistie nr.243 din 24.12.2021, Colegiul reține inoportunitatea expunerii asupra bazei probatorii, ce n-a fost pusă la îndoială și nu s-a solicitat pentru cercetare suplimentară de către părți în instanța de apel.

Prin urmare, Colegiul penal consideră că, prima instanță în sentință corect și justificat și-a motivat soluția sub aspectul recunoașterii vinovăției inculpatului Fîntîna Roman în comiterea concursului de infracțiuni prevăzute de art. art. 190 lin. (1); 190 alin. (1); 190 alin. (1) Cod penal, luând în considerație probele administrate legal de către organul de urmărire penală și cercetate în ședința de judecată la prezenta cauză penală, cu respectarea prevederilor art. 100 alin. (4) Cod de pr. penală, le-a dat o apreciere justă potrivit art. 101 Cod de pr. penală din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludentei, veridicității și coroborării reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept și ajungând la concluzia corectă cu privire la vinovăția inculpatului în comiterea faptei și prezența în acțiunile inculpatului a elementelor infracțiunii incriminate.

Față de lucrul judecat de prima instanță se constată motivarea temeinică a sentinței pronunțate cu privire la procesul de evaluare și apreciere a probelor prezentate de părți în raport cu faptele reținute în sarcina inculpatului, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale. Ori, potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță.

Din aceste considerente, argumentele expuse de instanța de fond și motivele din sentință, pentru a evita repetări inutile, instanța de apel le însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în Cauza Albert vs. România din 16.02.2010 statuează că, art. 6 par. 1 din Convenție, deși obligă instanța să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs. Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea procesul echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Totodată, deliberând asupra categoriei și termenului pedepsei penale în raport cu argumentele invocate în cererea de apel pe fonul stabilirii unei pedepse mai blânde non-privativă de libertate, Colegiul apreciază drept întemeiată soluția instanței de fond, acordând deplină eficiență dispozițiilor art. art. 61 și 75 Cod penal, ce-i determină scopul și criteriile generale de individualizare, instanța conformându-se întru-tot recomandărilor Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 8 din 11.11.2013 Cu privire la unele chestiuni ce vizează individualizarea pedepsei penale, inclusiv celor expuse în Hotărârea Plenului CSJ

nr. 16 din 31.05.2004 Cu privire la aplicarea în practica judiciară a principiului individualizării pedepsei penale.

Potrivit art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul.

O pedeapsă mai aspră, din numărul celor alternative prevăzute pentru săvârșirea infracțiunii, se stabilește numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului pedepsei. Caracterul excepțional la aplicarea pedepsei cu închisoare urmează a fi argumentat de către instanța de judecată.

Colegiul penal notează că, prin criteriile de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele de care instanța de judecată este obligată să se conducă în procesul stabilirii pedepsei și la aplicarea ei persoanei vinovate de săvârșirea infracțiunii.

Individualizarea pedepsei constă în obligațiunea instanței de a stabili măsura pedepsei concrete infractorului necesară și suficientă pentru realizarea scopurilor legii penale și a pedepsei penale.

Pedeapsa este echitabilă când ea impune infractorului lipsuri și restricții ale drepturilor lui, proporționale cu gravitatea infracțiunii săvârșite și este suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor victimei, statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiune.

La fel, pedeapsa penală este echitabilă și atunci când este capabilă de a contribui la realizarea altor scopuri ale pedepsei penale, cum ar fi corectarea condamnatului și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnat,

precum și de alte persoane, or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit.

Sub imperiul normelor enunțate, se reține că corectarea și reeducarea condamnaților constă în extirparea mobilurilor negative din conștiința lor, mobiluri care au determinat săvârșirea infracțiunii.

Pedeapsa inechitabilă poate fi doar un mijloc de reprimare, cauzând noi suferințe, corespunzător, neatingând scopul de corectare și reeducare, ci de generare a mobilurilor negative.

Atingerea scopurilor pedepsei de corectare și reeducare a infractorului, de prevenire a săvârșirii noilor infracțiuni atât din partea condamnatului, cât și din partea altor persoane, se realizează strict prin individualizarea ei.

Astfel, la aplicarea pedepsei se ia în considerație, în mod prioritar, personalitatea infractorului, caracteristica deplină a personalității acestuia făcută în baza tuturor însușirilor fizice și psihice ale acestuia, particularități care s-au manifestat nu numai prin fapta comisă, dar și în timpul vieții și activității infractorului în alte condiții.

La fel, instanța de apel reține că un rol primordial în aprecierea stabilirii și aplicării pedepsei îl are pericolul social al faptei, sens în care valorile ocrotite de legea penală prin incriminarea faptelor trebuie evidențiate atât pentru restabilirea ordinii de drept, cât și pentru educarea inculpatului.

În acest sens, Colegiul penal constată că, instanța de fond la individualizarea pedepsei inculpatului a acordat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, stabilindu-i inculpatului Fîntîna Roman pedeapsa sub formă de închisoare cu executare, ținându-se cont de faptul că inculpatul atât în cadrul instanței de fond cât și în cadrul instanței de apel s-a eschivat de a se prezenta la examinarea cauzei penale cu toate că, știa cu certitudine că în privința sau instrumentat două cauze penale, primind astfel sub semnătură rechizitoriul pe cauza penală 2021040499 la data de 20 mai 2021 (f.d.65, vol.II) și pe cauza penală 2021040669 la data de 07 iunie 2021 (f.d.85, vol.I), însă faptul acesta nu la oprit, și în mod conștient s-a deplasat peste hotarele RM, anticipând astfel urmările prejudiciabile ca urmare a lezării valorilor sociale ocrotite de legea penală a RM.

În această pondere, instanța de apel, făcând uz de principiul potrivit căruia apelul constituie o continuare a judecării fondului cauzei, inclusiv și sub aspectul continuării procesului de individualizare a pedepsei, ajunge la concluzia că scopul pedepsei penale poate fi atins doar prin privarea inculpatului de libertate în mediul carceral, or în susținerea pedepsei numite Colegiul penal conchide că, instanța de fond corect a stabilit prin prisma prevederilor art. 76-77 Cod penal, lipsa circumstanțelor atenuante/agravante în sarcina lui Fîntîna Roman, infracțiunile comise fiind de natura celor mai puțin grave (art. 16 alin. (3) Cod penal).

Subsecvent, instanța de apel reține că, la stabilirea pedepsei inculpatului, instanța de fond just a menționat faptul că inculpatul anterior a fost judecat, fapt confirmat prin copia sentinței anexată la materialele cauzei (sentința Judecătorei Bălți (sediul central) din 27.09.2021, inculpatul fiind condamnat în baza art.190 alin.(1) Cod penal, iar în baza art.84 alin.(4) Cod penal pentru concurs de infracțiuni inculpatului a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu suspendarea executării acesteia pe o perioadă de probațiune de 3 ani, sentința dată fiind casată prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.06.2022, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă în baza art. 84 alin.(4) Cod penal pentru concurs de infracțiuni sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, iar termenul executării pedepsei penale urmând a fi calculat din data reținerii lui Fîntîna Roman, fiind astfel păstrată în privința lui dispozițiile de căutare numite.

Totodată, la stabilirea pedepsei inculpatului prima instanță îndreptățit a atestat faptul că, Fîntîna Roman nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru (f.d.25, vol.II), este caracterizat negativ, fapt confirmat prin caracteristica eliberată de la primăria localității inculpatului (f.d.27, vol.II) „*este o persoană problematică, creează neplăceri consătenilor*”, anterior a fost în conflict cu legea contravențională (f.d.29 - 30) și penală (f.d.163, Vol.II), având în spatele său o personalitate înzestrată în comiterea ilegalităților, împrejurării ce denotă că, inculpatul Fîntîna Roman este o persoană predispusă de a comite infracțiuni sensibile societății, iar lucru-l această denotă însăși din personalitatea sa infracțională care continuă nestânjenit să lezeze valorile sociale ocrotite de legea penală a RM.

Astfel, în opinia instanței de apel, aplicarea în speță a unei pedepse mai blânde decât cea stabilită de instanța de fond nu își va dovedi utilitatea și nici nu va contribui la reeducarea celui din urmă și la împiedicarea acesteia de a comite noi infracțiuni, or, la aplicarea pedepsei se ia în considerație, în mod prioritar, personalitatea infractorului, caracteristica deplină a personalității acestuia făcută în baza tuturor însușirilor fizice și psihice ale acestuia, particularități care s-au manifestat nu numai prin fapta comisă, dar și în timpul vieții și activității infractorului în alte condiții.

În asemenea circumstanțe Colegiul conchide că, stabilirea în privința lui Fîntîna Roman a unei pedepse mai blânde va fi insuficientă pentru îndreptarea și corectarea lui.

Totodată, reieșind din scopul pedepsei penale - restabilirea echității sociale, corectarea apelantului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea apelantului, cât și a altor persoane - faptul că în privința acestuia va fi aplicată o pedeapsă mai blândă poate doar să-l încurajeze pe acesta la comiterea pe viitor a altor infracțiuni.

În același timp, practica aplicării măsurilor de pedeapsă demonstrează că instanțele de judecată nu asigură exercitarea scopului pedepsei, având în vedere amploarea pe care a luat-o această categorie de infracțiuni.

Astfel, reieșind din circumstanțele cauzei instanța de apel concluzionează că, în coraport cu concursul de infracțiuni comise, fiind de natură celor mai puțin grave, urmările prejudiciabile ale faptelor comise și personalitatea inculpatului, prima instanță just a conchis că corijarea și reeducarea inculpatului este posibilă doar cu izolarea acestuia de societate, prevenind astfel reiterarea comportamentului infracțional și protejarea societății prin prevenirea recidivei.

În contextul circumstanțelor relevate supra Colegiul concluzionează că, la individualizarea pedepsei penale au fost respectate limitele de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunile incriminate de art. art. 190 alin. (1), 190 alin. (1), 190 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i just prin prisma art. 84 alin. (1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe termen de 1 (un) an și 10 (zece) luni, iar conform art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate prin sentință Judecătorei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023 și prin decizia Curții de Apel Bălți din 15.06.2022, fundamentat i s-a stabilit inculpatului Fîntînă Roman pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe termen de 4 (patru) ani și 10 (zece) luni, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În acest sens, Colegiul reține că, împrejurările invocate de apelant referitor la temeiurile pentru care se solicită intervenția asupra atenuării pedepsei penale dat fiind faptul că este *exagerat de dură*, nu poate fi reținută a fi circumstanță imperioasă, or ținând cont de împrejurările comiterii faptelor penale, personalitatea inculpatului, nu constituie alt ceva decât un subiect de drept căruia sancțiunea mai blândă nu-i va fi prielnică ci din contra îi va oferi lozinci de a leza în continuare valorile sociale ocrotite de legea penală a RM, iar lucrul acesta într-un stat de drept este inadmisibilă, astfel lucru-l această urmează a fi stopat prin funcțiile represive a pedepsei penale.

Subsecvent, în respingerea argumentului apelantului referitor la aplicarea în speță a unei pedepse non-privative de libertate, Colegiul penal conchide că o atare pedeapsă nu va contribui activ la corectarea și corijarea acestuia în condițiile în care instanța de fond just a ținut cont de personalitatea inculpatului, ce nu este la prima abatere de lege, anterior fiind condamnat, pedeapsa penală pentru care posibil neatingând scopul și efectul dorit impune ca Fîntînă Roman să fie plasat în mediul carceral și să chibzuiască asupra acțiunilor sale de mai de parte în vederea convingerii sale că legea e dură dar trebuie respectată.

Respectiv, ținând cont de circumstanțele cauzei, caracterul penal a faptelor comise, care potrivit art.16 alin. (3) Cod penal, face parte din categoria celor mai

puțin grave, precum și atârănarea necorespunzătoare a inculpatului Fîntînă Roman față de prezenta cauză penală prin părăsirea teritoriul RM, Colegiul reține, că pedeapsa penală stabilită în cuantum nominalizat de prima instanță este echitabilă, iar în *ultima ratio* îndeplinește rolul de garanție pentru societate în sensul protejării cetățenilor față de comportamentele infracționale, iar pe de altă parte are rolul de a proteja individul împotriva tendințelor abuzive a mecanismului statal represiv.

În concluzie, Colegiul penal statuează că, poziția apelantului Fîntînă Roman referitor la aplicarea în speță a unei pedepsei non-privativă de libertate este neîntemeiată și nu va constituie o sancțiune suficientă pentru ca ultimul să conștientizeze faptul că, legea penală trebuie respectată în vederea restabilirii echității sociale între valorile sociale afectate de acțiunile inculpatului și restricțiile impuse prin lege.

Or, practica judiciară demonstrează că o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, de aceea, în opinia Colegiului penal pedeapsa stabilită inculpatului Fîntînă Roman pentru comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. 190 alin. (1), 190 alin. (1), 190 alin. (1) Cod penal, este adecvată celor săvârșite și efectivă pentru reeducarea și corijarea sa, inclusiv va contribui *a posteriori* la prevenirea săvârșirii de către el a unor abateri similare.

Cât privește argumentul apelantului inculpat referitor la aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, cu privire la Amnistie, Colegiul penal conchide că, chestiunea dată a constituit obiect de examinare și în cadrul examinării speței în prima instanță, la care în mod just a constatat neaplicabilitate celor solicitate în condițiile în care, potrivit art. 6 al Legii nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia, *prevederile art. 1–5 nu se aplică persoanei: bănuite, învinuite, inculpate sau condamnate pentru o infracțiune săvârșită cu intenție și absolvită anterior în tot sau în parte, în temeiul actului de amnistie sau de grațiere, de pedeapsa stabilită pentru săvârșirea unei alte infracțiuni.*

La caz, instanța de fond corect a reținut faptul că, anterior inculpatul Fîntînă Roman prin sentinței Judecătorei Sîngerei din 30.09.2016, a beneficiat de acest mecanism juridic, fiind astfel încetat procesul penal privind învinuirea adusă în baza art.190 alin. (2) lit. c) Cod penal, în legătură cu faptul aplicabilității actului de amnistie, (f.d.163, vol.II).

În continuare, instanța de apel va respinge și argumentul apelantului inculpat referitor la încetarea procesului penal în legătură cu împăcarea părților, reieșind din următoarele considerente;

Potrivit art. 109 alin. (1), (2) Cod penal, prevede că, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la capitolele II–III, V–VI și la art.264 alin.(1) din Partea specială,

precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința ei nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca urmare a împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani. În cazul minorilor, împăcarea părților poate fi aplicată și pentru infracțiuni ușoare sau mai puțin grave, prevăzute la capitolul IV din Partea specială, precum și pentru infracțiuni grave, prevăzute la capitolele II–III și V–VI din Partea specială. **Împăcarea este personală și produce efecte juridice din momentul pornirii urmăririi penale și până la retragerea completului de judecată pentru deliberare.**

O primă condiție pentru înlăturarea răspunderii penale ca urmare a împăcării este voința părții vătămate și a făptuitorului (bănuitului, învinuitului ori inculpatului, în dependență de faza procedurii penale). Inițiativa poate veni de la oricare dintre aceștia. Împăcarea părților constituie un act bilateral, implicând, în mod necesar, acordul de voință al persoanei vătămate și al inculpatului. În această privință trebuie reținut că, împăcarea are un caracter personal și trebuie să fie definitivă, fiind necesar să conțină, în mod clar, acordul de voință al persoanelor care au hotărât să se împăce. Împăcarea părților trebuie să aibă loc în fața organului de urmărire penală ori a instanței de judecată.

Împăcarea poate avea loc prin depunerea unor cereri de către fiecare dintre părți, conform prevederilor art. 344¹ alin. (1) din Codul de pr. penală, ori prin declarații orale, consemnate într-un proces-verbal întocmit de organul de urmărire penală și, după caz, în procesul-verbal al ședinței de judecată. În cea din urmă situație declarațiile cu privire la voința de a se împăca trebuie să fie semnate de către fiecare parte.

În speță, Colegiul penal analizând condițiile impuse admisibilității mecanismului împăcării părților ce are drept scop emiterea unei decizii de încetare în ordinea art. 391 alin. (1) pct.1) Cod de pr.penală, ține a menționa că, nu sunt îndeplinite.

Or, instanța de apel ia în considerație că, inculpatul Fîntîină Roman a fost găsit vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.art.190 alin. (1), 190 alin. (1), 190 alin. (1) Cod penal, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu amendă în mărime de la 550 la 1000 de unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 120 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani.

Potrivit alin. (3) art. 16 Cod penal, infracțiunile comisă de către inculpatul Fîntîină Roman se calificată ca fiind mai puțin grave.

Pe de altă parte, Colegiul penal ține a nota că deși categoria infracțiunilor încriminate permite nașterea mecanismului juridic reglementat de legiuitor la art.109 Cod penal, și anume împăcarea subiectului activ cu cel pasiv, totuși acest incident este condiționat de anumite condiții exhaustive, unul dintre ele fiind „

împăcarea produce efecte juridice până la retragerea completului de judecată pentru deliberare...

Astfel, Colegiul penal la soluționarea cererii de împăcare a părților în instanța de apel, în susținerea poziției sale va face referire la recomandările Plenului CSJ nr. 56 Cu privire la aplicarea art. 109 Cod penal și 276 Cod de pr.penală, în cazurile împăcării părților, reține, că prin reglementarea din art. 109 Cod penal, legiuitorul a avut în vedere că momentul final când poate avea loc împăcarea părților, este atunci când cauza se judecă de către instanța de fond, până când completul s-a retras pentru deliberare. Acest înțeles al legii rezultă din construcția și plasamentul procedurilor ce le parcurge cauza penală pusă pe rol.

Prin urmare, până la acest moment părțile se pot împăca în cazul infracțiunilor prevăzute de alin.(1) art.109 CP, cu excepția celor prevăzute de alin.(1) art. 276 CPP. Imposibilitatea de-a admite împăcarea părților la următoarele căi a procesului penal, cai ordinare de atac – Apelul și Recursul, rezultă din prevederile art.230 Cod de pr.penală, care stipulează în alin. (2), că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Or, fazele următoare a judecării cauzei sânt căi de verificare a temeiniciei și legalității hotărârii judecătorești, inclusiv și în partea aplicării procedurii împăcării părților, potrivit legii materiale și procesual penale.

Prin urmare, instanța de apel ține a sublinia faptul că, solicitarea încetării procesului penal în legătură cu împăcarea părților în ordine de apel urmează a fi respinsă, în condițiile în care procedura împăcării urma a fi soluționată în instanța de fond până la pronunțarea sentinței pe caz, or cel puțin să fi existat solicitări în sensul dat din partea participanților la proces în vederea examinării posibilității aplicării instituției împăcării părților, însă în pofida faptului dat, inculpatul Fîntîna Roman dând dovadă de o iresponsabilitate totală față de obligațiunea sa de a se prezenta la examinarea cauzei penale, nu a beneficiat de acest drept, iar instanța de fond la capitolul dat nici nu a fost investită cu o asemenea obligațiune, prin care sar putea invoca careva erori ce ar da posibilitate instanței de apel să intervină.

Or, instanța de apel poate să intervină la soluționarea acestui mecanism doar în cazul în care prima instanță nu a admis împăcarea părților deși legea permitea și părțile au făcut declarațiile respective privitor la împăcare, însă prima instanță a omis să soluționeze această chestiune, astfel odată ce împăcarea este o problemă de drept, deci ține de legalitatea sentinței instanței de fond, eroarea comisă, ce poate, la caz, fi examinată în *ordinea căii de atac – apelul*, pe când în situația noastră dictată nu evidențiază existența unor asemenea disensiuni, urmând ca în final a fi respinsă solicitarea încetării cauzei penale în legătură cu împăcarea părților, dat fiind că, această situație imperioasă degrevează autoritatea judiciară de a recurge la admisibilitatea solicitării invocate deoarece legea nu permite acest fapt.

În aserțiunea dată, Colegiul penal va menține soluția instanței de fond în partea individualizării pedepsei, fiind apreciat că restabilirea echității sociale perturbate prin infracțiunile comise, precum și corectarea inculpatului va putea fi realizată doar prin stabilirea unei pedepse cu închisoare în cuantumul fixat de instanța de fond, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis, urmând ca termenul executării pedepsei penale a fi calculat din momentul reținerii acestuia, fapt pentru instanța de fond just a conchis înlocuirea măsurii preventive obligarea de nepărăsire a țării cu arestul preventiv, urmând ca cel din urmă la reținerea acestuia să fie plasat în custodia statului în vederea executării pedepsei penale sub formă de închisoare.

În persistența logică a celor evidențiate supra, instanța de apel totuși găsește necesar de a interveni în cadrul verdictului judiciar emis de prima instanță în latura civilă, urmând ca actul de dispoziție a fi desființat în această parte, rejudecarea cauzei, cu pronunțare unei noi hotărâri potrivit modului primei instanței, reieșind din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 387 alin. (1) Cod de pr.penală, o dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sânt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge.

Potrivit jurisprudenței CEDO, *cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003)*, unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Potrivit art.61 alin. (1) Cod de pr.penală, parte civilă este recunoscută persoana fizică sau juridică în privința căreia există suficiente temeiuri de a considera că în urma infracțiunii i-a fost cauzat un prejudiciu material sau moral, care a depus la organul de urmărire penală sau la instanța de judecată o cerere de chemare în judecată a bănuțului, învinuțului, inculpatului sau a persoanelor care poartă răspundere patrimonială pentru faptele acestuia. Acțiunea civilă se judecă de către instanță în cadrul procesului penal dacă volumul prejudiciului este incontestabil.

Conform art.225 alin. (1) Cod de pr.penală, judecarea acțiunii civile în procesul penal, indiferent de valoarea acțiunii, se efectuează de către instanța de competența căreia este cauza penală.

Conform art. 1998 alin. (1) Cod civil, cel care acționează față de altul în mod ilicit, cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege, și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În acest context, instanța de apel remarcă că acțiunea civilă reprezintă mijlocul prin care o persoană care a suferit un prejudiciu prin infracțiune cere repararea acestuia în cadrul procesului penal.

Subsecvent, Colegiul penal notează că asemeni procesului civil, în procesul penal se menține ***principiul disponibilității de exercitare a acțiunii civile***.

Astfel, disponibilitatea acțiunii civile se menține ca regulă și în cadrul procesului penal, dar principiul oficialității procesului penal își pune amprenta pe modul particular în care această acțiune se realizează.

Prin urmare, deși acțiunea civilă este în mâna titularului, organele judiciare pot lua din oficiu măsuri care să realizeze mai eficient drepturile părții civile.

În aceste condiții, putem aprecia că pornirea și exercitarea acțiunii civile în cadrul procesului penal depind de voința persoanei în dauna căreia s-a produs paguba ca urmare a infracțiunii comise.

Aceleași concluzii rezidă din prevederile art. 219 alin. (1) Cod de pr. penală, în cadrul căruia se stipulează că „ *acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii...*”.

Astfel, instanța de apel reține că la ședința de judecată din 23 aprilie 2024 de către ***partea vătămată Dumitru Patrașcu*** a fost înaintat cerere prin care a adus la cunoștință Colegiului lipsa pretențiilor față de inculpatul Fîntîna Roman dat fiind că, prejudiciul cauzat prin infracțiune deja a fost restituit. (f.d. 241, vol.II).

La data de 02 mai 2024, prin intermediul Cancelariei Curții de Apel Bălți a parvenit cererea depusă de ***partea vătămată OCN „Credit 2 ALL” SRL*** privind renunțarea la pretenția materială cauzată prin infracțiunea comisă de către inculpatul Fîntîna Roman în legătură cu restituirea integrală a prejudiciului cauzat, fapt confirmat prin încheierea de încetare a procedurii de executare nr.088-6714/2024 din 30.04.2024. (f.d.250-251, vol.II).

De asemenea, la data de 14 mai 2024 prin intermediul avocatului Negru Veaceslav a fost anexată la materialele cauzei cererea ***părții vătămate Grinciuc Dmitri***, privind renunțarea la pretenția materială cauzată prin infracțiunea comisă de către inculpatul Fîntîna Roman în legătură cu restituirea integrală a prejudiciului cauzat. (f.d.18-22, vol.III).

Prin urmare, întru respectarea drepturilor patrimoniale a părților vătămate Dumitru Patrașcu, OCN „Credits 2 ALL” SRL și Grinciuc Dmitri în prezența cauză penală, ca urmare a recuperării a prejudiciilor materiale suferite, Colegiul penal ținând cont de opinia subiecților pasivi ai infracțiunii materializată pe faptul restituirii integrală a prejudiciului cauzat găsește necesar de a dispune că, acestea nu se supun executării din motivul achitării datoriei.

În același timp, Colegiul reține a fi întemeiată și soluția instanței de fond cu privire la corpurile delictive, motivare pe care instanța de apel o acceptă fără de careva rezerve.

Generalizând aspectele invocate, Colegiul penal ajunge la concluzia privind respingerea apelului suplimentar depus de avocatul Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîna Roman ca fiind depus peste termen, cu repunerea în termenul legal de contestare și respingerea ca fiind nefondat, apelul formulat de către inculpatul Fîntîna Roman, cu menținerea sentinței fără modificări, reieșind din cele expuse supra.

În corespundere cu art. art. 415 alin. (1) pct. 1) lit. a); 415 alin. (1) pct.1) lit. c) Cod pr. penală, Colegiul penal,-

D E C I D E:

Apelul suplimentar al avocatului Negru Veaceslav în interesele inculpatului Fîntîna Roman, declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023, în cauza penală în privința lui Fîntîna Roman, se respinge ca depus peste termen.

Apelul inculpatului Fîntîna Roman declarat împotriva sentinței Judecătoriei Bălți sediul Central din 23 noiembrie 2023, în cauza penală privind condamnarea lui Fîntîna Roman se repune în termen și se respinge ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței fără modificări.

Acțiunile civile intentate de către părțile vătămate Dumitru Patrașcu, OCN „Credits 2 ALL” SRL și Grinciuc Dmitri - nu se supun executării din motivul achitării datoriei.

Decizia este susceptibilă de a fi pusă în executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la data comunicării deciziei integrale.

Decizia motivată pronunțată public și înmănată părților la 04 iunie 2024.

**Președintele ședinței, judecătorul:
Judecătorii:**

**Ion Talpa
Oxana Mironov
Svetlana Șleahțițchi**